

.....
Imię i nazwisko ucznia

.....
Pełna nazwa szkoły

**WOJEWÓDZKI KONKURS POLONISTYCZNY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH**

**ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH
ROK SZKOLNY 2016/2017
ETAP TRZECI**

Instrukcja dla ucznia

1. Zestaw konkursowy zawiera 10 zadań.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny.
Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
3. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
4. **Zadania rozwiązane w brudnopisie nie będą oceniane.**
5. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. **Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.**
6. W nawiasach obok numerów zadań podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.
7. **Redagując dłuższe wypowiedzi, pamiętaj o zapisie poprawnym pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym i interpunkcyjnym.**
8. Nie używaj korektora.

Czas pracy:
90 minut

Liczba punktów
możliwych
do uzyskania: 40.
Do następnego etapu
przejdiesz, gdy
uzyskasz co najmniej
32 punkty.

**Pracuj samodzielnie.
POWODZENIA!**

Zatwierdzam

Przeczytaj uważnie poniżej zamieszczone fragmenty trzech utworów. Rozwiąż zadania z nimi powiązane.

I. Fragmenty powieści *Mój brat czarodziej* Anny Czerwińskiej-Rydel

(1)

Julek i ja lubiliśmy chodzić z mamą na spacer do Parku Staromiejskiego, czyli Parku Śledzia. Był w nim staw, po którym pływały śliczne łabędzie, była pijalnia wód mineralnych z fontanną, a wzdłuż alejek rosły wielkie drzewa i stały greckie posągi. Można też było oglądać przedstawienia wędrownego teatru, który często rozkładał się w ogrodowej altance.

Pewnego razu u wejścia do parku spotkaliśmy dwie panie. Gdy mijaliśmy je w przejściu, usłyszałam, jak jedna z nich powiedziała głośno do drugiej:

– Na litość Boga jedyne! Czy widzisz, jaką ten chłopak ma straszną plamę na twarzy?!

Julek stanął jak wryty. Spojrzał ze strachem na mamę, która szła milcząca, ze zmarszczonym czołem, a potem spuścił głowę i pobiegł alejkami.

– Chodź! Nauczę cię czarów! – wołał, a ja biegłam za nim.

(2)

– Boisz się? – zapytałam któregoś razu Julka, bo wydawało mi się, że zza szafy wychodzi jakiś cień

– Nie. Obserwuję dżunglę na szybach.

– Dżunglę?

– Popatrz. Widzisz? To egzotyczne rośliny, palmy i pnącza, zaczarowane w delikatne wzory. Księżyc je oświetla.

Spojrzałam na szybę i... zobaczyłam czarodziejski las. Cały migotał w świetle księżyca, lśnił mienił się i błyskał.

– Czy tam jest ciepło? – zapytałam.

– Gorąco! – Julek wyskoczył ze swojego łóżka i podszedł do okna. – W dżungli jest straszny upał! I mieszkają tam czarni ludzie, tygrysy, pумы, słonie oraz lamparty.

– A niedźwiedzie?

– Hm... – Julek podrapał się w głowę. – Chyba nie. Byłoby im gorąco, bo mają strasznie grube futra. Ale mogę ci pokazać jedną wielką niedźwiedzicę za oknem.

– Stoi tam?! – przestraszyłam się.

– Nie! – roześmiał się mój brat. – Płynie po niebie.

Nadałam się, bo nie lubiłam, jak ktoś robi sobie ze mnie żarty.

– Hej, nie bocz się, tylko chodź – szepnął Julek, a ja wyszłam ostrożnie z łóżka i podeszłam do okna.

– Tam jest, widzisz te gwiazdy? Układają się we wzór, czyli konstelację. Ten mniejszy to Wielki Wóz, a jak połączysz te wszystkie gwiazdy, to pokaże się Wielka Niedźwiedzica(...)

– To czary... - wyszeptalam i spojrzałam na mojego brata. Uśmiechnął się do mnie srebrzystymi oczami, w których odbijało się światło księżyca.

(3)

Mój brat został wielkim poetą. Napisał wiele wierszy dla dorosłych i dzieci, które zostały przetłumaczone na najróżniejsze języki świata i rozślawiły nasze nazwisko. (...)

Julian Tuwim. To ten poeta od *Lokomotywy*, *Ptasiego radia*, *Kwiatów polskich* i wielu, wielu innych ważnych, pięknych wierszy.

II. Fragment powieści *Piórem czy mieczem. Opowieść o Henryku Sienkiewiczu* Anny Czerwińskiej-Rydel

– A jakże! To pierwszy przedmiot z mojej wielkiej kolekcji pamiątek dotyczących Henryka Sienkiewicza. – Ignacy Moś* otworzył sejf i wyjął z niego pięknie oprawioną książkę. – Możesz wziąć ją do ręki – podał zarumienionej z przejęcia Basi.

– Nie mogę – zawahała się. – Ręce mi się kleją od lukru.

– A, to rzeczywiście – pan Moś spojrział na dziewczynkę z uznaniem. – Książki, a szczególnie takie, można dotykać tylko czystymi rękami. Ten egzemplarz zmienił całe moje życie. Owszem, nadal byłem i jestem kupcem, ale jedynym na świecie, który na wrywki zna wszystkie powieści Sienkiewicza, jego życiorys, historię, rodzinę... Jestem nawet ojcem chrzestnym prawnuczki pisarza, Kasi. Sienkiewicz stał się moją miłością, obsesją i prawdziwą *idée fixe**. Od momentu, kiedy otrzymałem tę książkę z dedykacją od syna pisarza, wszystko podporządkowałem jednej pasji, z której narodziło się to muzeum. Wiesz, co oznacza tytuł *Quo vadis*?

– Nie.

– To po łacinie „Dokąd idziesz”. No i ja też zacząłem się zastanawiać, dokąd właściwie idę. Nie chciałem już być tylko kupcem, nawet najbogatszym. Nieukiem, który nie skończył szkół, nie lubi czytać i tylko pieniądze umie liczyć. Chciałem zrobić coś ważnego dla ludzi, coś, co zostanie na zawsze, i z czego będzie można czerpać, kiedy mnie już nie będzie.

Basia nic nie mówiła, tylko patrzyła jak urzeczona na starszego pana. Był łysy, resztki siwych włosów rosły gdzieś z tyłu głowy. Miał przenikliwe, ale wesołe niebieskie oczy i pomarszczone dłonie. Wydał się jej czarodziejski, niezwykle, a przecież taki zwyczajny, kiedy siedział w fotelu, pił kawę i jadł drożdżówkę, której okruchy spadały mu na marynarkę...

*Ignacy Moś (1917 – 2001) – kolekcjoner, działacz społeczny i kupiec. Twórca i kustosz (opiekun zbiorów muzealnych, kierownik działu muzealnego) Muzeum Literackiego Henryka Sienkiewicza w Poznaniu.

**idée fixe* (franc.) – bzik, natrętna myśl.

III. Fragmenty książki *Tolkien: człowiek i mit* Josepha Pearce’a

(1)

Poczyniono wszystkie przygotowania i podekscytowany Tolkien, który niedawno obchodził swe czwarte urodziny, podyktował swej niani taki oto list do ojca:

Mój kochany tatusiu!

Tak się cieszę że wracam do Ciebie tak dawno wyjechaliśmy od Ciebie mam nadzieję, że statek przywiezie nas wszystkich do ciebie, Mamusię, Maleństwo i mnie. Wiem, że ucieszysz się listem od Twojego małego Ronalda tak dawno już do ciebie nie pisałem jestem już dużym mężczyzną, bo mam męski płaszczyk i męski kaftanik. Mamusia mówi że nie poznasz Maleństwa ani mnie wyrośliśmy na takich dużych mężczyzn mamy ci do pokazania tyle prezentów gwiazdkowych odwiedziła nas ciocia Gracie chodzę codziennie na spacer i tylko trochę jeżdżę w wózku. Hilary przesyła całusy, podobnie jak Twój kochający

Ronald

Listu tego, oznaczonego datą 14 lutego 1896 roku, nigdy nie wysłano.

(2)

W Sarehole narodziła się też miłość Tolkiena do drzew i nienawiść do wszystkich, którzy niszczyli je bez powodu. Szczególnie jeden incydent mocno utkwiał mu w pamięci: „Nad stawem przy młynie rosła wierzba płacząca i nauczyłem się na nią wspinać. Jej właścicielem był chyba rzeźnik ze Stratford Road. Pewnego dnia została ścięta. Nic z nią nie zrobili – pień leżał po prostu na ziemi. Nigdy tego nie zapomniałem”.

Zadanie 1. (4 p.)

A) Nazwij i porównaj typy narratora w tekstach *Mój brat czarodziej* oraz *Piórem czy mieczem*.

.....

.....

.....

.....

B) Na podstawie podanych fragmentów nazwij rodzaj literacki, do którego zaliczysz utwory *Mój brat czarodziej* oraz *Piórem czy mieczem*.

.....

--	--

Zadanie 2. (2 p.)

Jaki charakter ma świat przedstawiony we fragmentach utworu *Mój brat czarodziej*: realistyczny czy fantastyczny? Uzasadnij swój wybór.

Odpowiedź

.....

Uzasadnienie

.....
.....
.....

Zadanie 3. (2 p.)

A) Z drugiego (2) fragmentu utworu *Mój brat czarodziej* wybierz i zacytuj zdanie świadczące o tym, że młody Tuwim wyróżniał się darem wyobraźni, dzięki któremu stał się poetą.

.....
.....

B) Z fragmentu utworu *Piórem czy mieczem* wybierz i zacytuj przenośnię wskazującą na wartość książek Sienkiewicza.

.....
.....

Zadanie 4. (5 p.)

A) W pierwszym (1) fragmencie książki *Tolkien: człowiek i mit* przytoczono list Ronalda. Podaj dwie cechy języka listu wskazujące na dziecko jako jego nadawcę.

1)

2)

.....

B) Wymień elementy budowy listu Ronalda.

.....
.....

C) Wymień element typowy dla budowy listu, którego zabrakło w wypowiedzi Ronalda.

.....

D) W jakim celu zastosowano cudzysłów w drugim (2) fragmencie utworu *Tolkien: człowiek i mit*?

.....

.....

--	--	--	--

Zadanie 5. (6 p.)

Oceń prawdziwość poniższych zdań dotyczących poszczególnych tekstów. Jeśli zdanie jest prawdziwe, zaznacz **T** (tak). Jeśli zdanie jest fałszywe, zaznacz **N** (nie).

A) *Mój brat czarodziej*

1.	W powieści <i>Mój brat czarodziej</i> narrator opisuje wydarzenia, które są wspomnieniami.	T	N
2.	Słowa: <i>stały greckie posągi</i> wskazują na to, że przedstawione wydarzenia rozgrywają się w Grecji.	T	N
3.	„ <i>Na litość Boga jedynego!</i> ” – to wypowiedzenie jest zdaniem pojedynczym rozwiniętym.	T	N
4.	Użyte w tekście wyrażenie: <i>ze zmarszczonym czołem</i> oznacza, że mama była zagniewana.	T	N
5.	Julek i jego siostra wyobrażali sobie dżunglę na szybach, gdy za oknem świeciło słońce.	T	N
6.	Twórczość Tuwima zyskała popularność za granicą.	T	N

B) *Piórem czy mieczem*

7.	Ignacego Mosia łączyły bliskie relacje z rodziną Sienkiewiczów.	T	N
8.	Ignacy Moś jest twórcą Muzeum Literackiego Henryka Sienkiewicza w Poznaniu.	T	N
9.	Powieść <i>Quo vadis</i> była w kolekcji Ignacego Mosia kolejną pamiątką dotyczącą H. Sienkiewicza.	T	N
10.	Kiedy Ignacy Moś otrzymał powieść <i>Quo vadis</i> , porzucił kupiectwo.	T	N
11.	Ignacy Moś uważał pracę dla dobra ludzi za najwyższą wartość.	T	N

C) *Tolkien: człowiek i mit*

12.	Czteroletni Tolkien własnoręcznie napisał do ojca list.	T	N
13.	Wyraz: <i>incydent</i> , który wystąpił w tekście, można zastąpić wyrazem: <i>zdarzenie</i> .	T	N

Zadanie 6. (3 p.)

--

Dokonaj analizy słowotwórczej wyrazu *plaszczyk*.

wyraz podstawowy

formant

nazwa typu formantu

--	--	--

Zadanie 7. (6 p.)

Wypisz z drugiego (2) fragmentu utworu *Mój brat czarodziej* po jednym przykładzie części mowy w podanej formie.

Część mowy	Przykład z tekstu
Rzeczownik w dopełniaczu	
Czasownik w trybie rozkazującym	
Czasownik w 3 osobie liczby pojedynczej czasu przeszłego w rodzaju żeńskim	
Przymiotnik w stopniu wyższym	
Liczebnik	
Przyimek	

Zadanie 8. (2 p.)

Nazwij zamieszczony w tabeli znak interpunkcyjny i określ jego funkcję we fragmencie utworu *Piórem czy mieczem*.

Znak interpunkcyjny	Nazwa znaku	Funkcja
...		

Zadanie 9. (3 p.)

Dobierz podane w kolumnie pierwszej związki frazeologiczne oznaczone cyframi: 1, 2, 3, 4, 5 do poszczególnych wyjaśnień (kolumna druga) oznaczonych literami A, B, C, D, E.

1	niedźwiedzia przysługa	A	opowiada się za czymś gwarantującym powodzenie
2	rzuca się jak tygrys w klatce	B	ktoś nie ma uzdolnień muzycznych
3	słoń nadepnął komuś na ucho	C	jest wyraźnie napisane

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Zgodność z tematem	Forma wypowiedzi	Zastosowanie rzeczowników	Kompozycja	Poprawność językowa	Poprawność ortograficzna	Poprawność interpunkcyjna